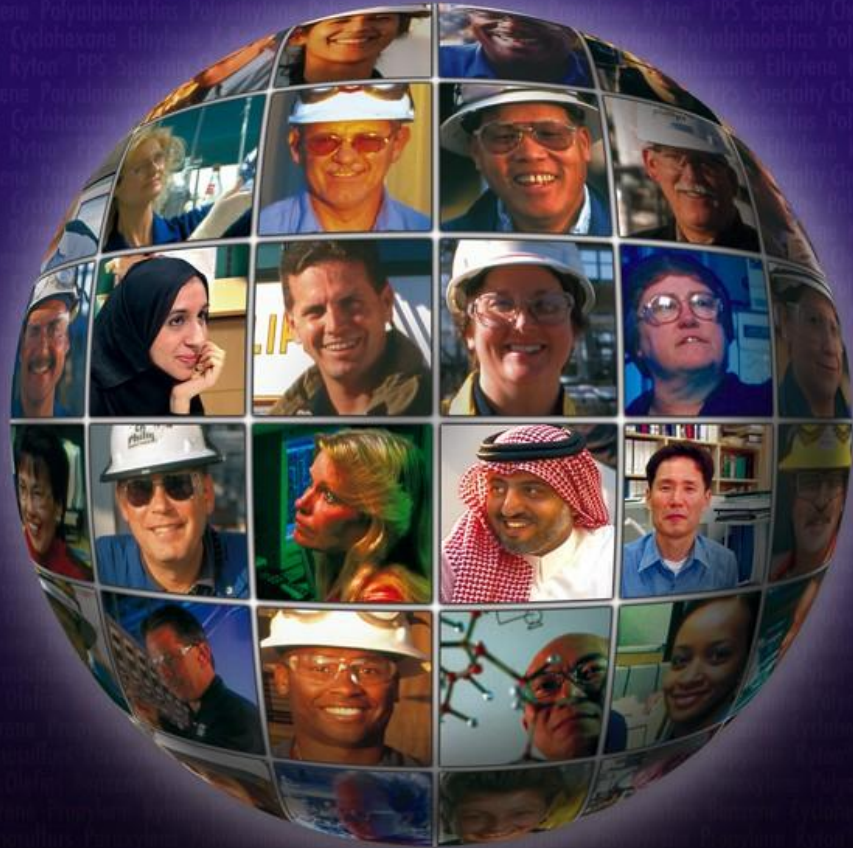

Upravljanje različitostima

“Diverzitet”

Različitost socijalnih i
kulturnih identiteta
među ljudima koji
zajedno rade
(Cox, O'Neill & Quinn, 2001)

“Svako je različito i svi su isti!”

Diverzitet

- Pol
- Rasa
- Etnička/nacionalna pripadnost
- Kulturne razlike
- Religija
- Invalidnost
- Starost
- Seksualna orijentacija
- Materijalni status
- Bračni status
- Nivo obrazovanja
- Roditeljstvo
- Fizički izgled
- Poreklo

Copyright 2006 by Randy Glasbergen.
www.glasbergen.com

"I'm made from the body parts of 20 different men and women of various ages, races, and ethnicity. If it's diversity you want, I'm your guy!"

Neke se razlike vide više, neke manje...

Zašto su ovo važna pitanja?

Treba li i zašto podržavati različitosti
u poslovnom sistemu?

+

-

Izvor kreativnosti i
inovativnosti

(komparativne prednosti)

Izvor nerazumevanja,
podozrenja, konflikata

(gubitak konkurentnosti)

"We need to focus on diversity. Your goal is to hire people who all look different, but think just like me."

Šanse

Anthony Jay :

Lični
napori

Društveno uslovljeni
faktori: ekonomski
uslovi, sistem
obrazovanja, pravna
regulativa...

”...uspeh je kada se sretnu priprema i šansa”

Društvo, kroz proces diskriminacije,
određuje kome se pruža šansa

Partikularizam

Vs.

Univerzalizam

Prednost nekima

Ni po babu...

Jednake
mogućnosti

Jednako
učešće

Jednak
pristup

Jednake
šanse

Diskriminacija

- Pol
- Rasa
- Etnička/nacionalna pripadnost
- Kulturne razlike
- Religija
- Invalidnost
- Starost
- Seksualna orijentacija
- Materijalni status
- Bračni status
- Nivo obrazovanja
- Roditeljstvo
- Fizički izgled
- Poreklo

Direktna – očigledna (npr. razlike u plati)

Indirektna – mnogo teže uočljiva

Postoje zakoni protiv diskriminacije, ali...

Još uvek postoji jako puno primera diskriminacije svuda oko nas.

Diskriminacija ima duboku psihološku osnovu.

Sa predrasudama se teško boriti.

Šta Vi mislite?

Upravljanje različitostima

Prevazilazi obezbeđenje jednakih mogućnosti –

To je verovanje da ljudi treba da budu vrednovani zbog njihove različitosti.

Rodne razlike

Pol:

Kompleks genetskih, fizičkih, psiholoških i socijalnih elemenata.

Glass
ceiling?

Diskriminacija
trudnica?

- Predrasude i stereotipi
- Seksualno zlostavljanje ≠ mobing

Rasna diskriminacija

Prosečna nedeljna primanja u Velikoj Britaniji (£)

Origin	Muškarci	Žene
Belci	332	180
Crnci (ukupno)	235	187
- sa Kariba	217	210
- iz Afrike	216	199
Indusi	327	194
Pakistanci/Bangladežani	182	146

Diskriminacija osoba sa invaliditetom/posebnim potrebama

Gde smo mi?

Reda desetke i pored svih prepreka

Studentkinja Milica Knežević iz Zrenjanina vezana je za invalidska kolica, ali se ne miri sa zlom sudbinom. Na novu životnu prepreku naišla je na Tehničkom fakultetu „Mihajlo Pupin“, koji je upisala prošle jeseni. Stepenice!

NEUSTRAŠIVA – Milica je uspela u svojoj nameri da upiše željeni fakultet, ali je praćenje nastave za nju i dalje problem.

– Ovdje je definitivno najveći problem to što se celokupna nastava odvija na spratu i ja ne mogu da joj prisustvujem. Problem je i sam ulaz na fakultet i to što u prizemlju ne postoji toalet za studente. Uvek neko mora da mi bude od pomoći, majka, momak ili neko od kolega s fakulteta, a neprijatno je i meni što moram od nekoga da zavisim – priča Milica.

Ona kaže da je u kontaktu s prodekanom fakulteta Draganom Glušac povodom rešavanja problema njenog prisustvovanja nastavi i da je bilo obećanja da će sve biti rešeno.

– Prvi rok je bio do Nove godine, pa do početka drugog semestra, ali sam ja i dalje suočena sa istim problemima. Koliko sam shvatila, problem je u novcu. Dobra volja postoji, ali para nema – priča Milica, koja je došla na jedno jedino predavanje kojem može da prisustvuje.

Ona se nada da će deo nastave

Sve nedaće s kojima se suočava nisu sprečile Milicu da beleži najviše ocene jer u indeksu već ima upisane tri desetke

„Vi ste me ponizili, a mene je sramota“

VAPAJ Svoj nepremostivi problem hrabra Milica opisala je u poruci objavljenoj na Fejsbuku i time ganula i postidela celu Srbiju. Njen vapaj prenosimo u celosti:

„Sramota je što i u 21. veku treba objašnjavati da je obrazovanje pravo, a ne problem. Sramota je da budem ponižena time što mi je onemogućen pristup obrazovanju samo zato što koristim invalidska kolica. Sramota je da dva dana, i po kiši i po vetru, dolazim na fakultet da bih ostala da sedim u holu jer su sva predavanja i vežbe na spratovima. Sramota je da ne postoji mogućnost čak ni da uđem samostalno na fakultet. Sramota je što na fakultetu nemam pristup toaletu. Sramota je da moraju drugi da me tegle uz stepenice do spratova jer želim da prisustvujem i vannastavnim aktivnostima. Sramota je i pomisliti šta bi se desilo da se neko od njih oklizne ili zapne. Možda je sramota i to što imam desetke i iz predmeta čijim predavanjima nemam pristup. Ali sigurna sam da to nije moja sramota. Podrži #ObrazovanjeZaSve!“

Foto S. Surla

koji je za nju bitan izmestiti u amfiteatar. Sve nedaće s kojima se suočava ta hrabra devojka ipak ne mogu da je spreče da beleži najviše ocene na fakultetu jer u indeksu već ima upisane tri desetke.

Osim toga, ona istrajava u nameri da u Zrenjaninu u prostoru koji je obezbeđen od gradske uprave oformi

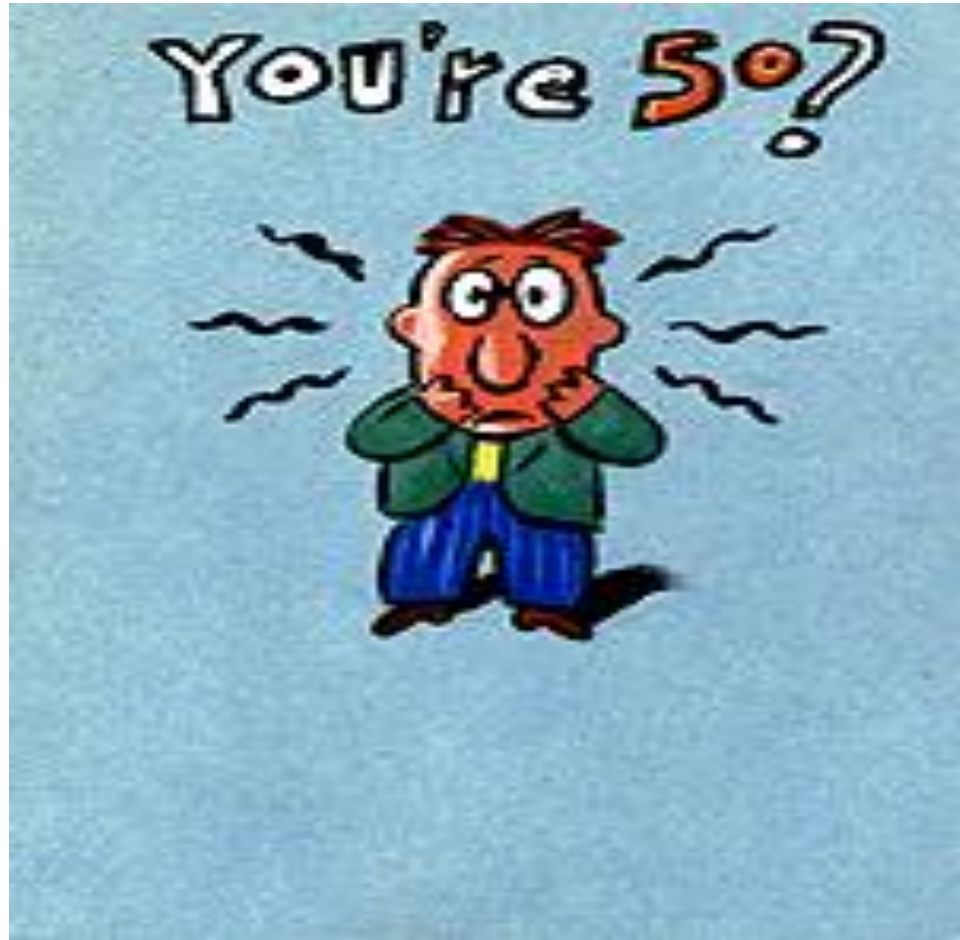
rehabilitacioni centar po uzoru na najsavremenije američke centre, u kojima je bila na oporavku.

Na fakultetu juče nije bio prisutan ni dekan Milan Pavlović ni prodekan Dragan Glušac, a od osoblja smo čuli da bez njihove saglasnosti niko drugi ne može da govori o tom problemu.

S. Surla

Diskriminacija na osnovu godina starosti (tzv. ageism)

Svi će jednom biti stari!
Možda nikada nećeš biti crnac,
Možda nikada nećeš biti žena...
ali starac/starica ćeš sigurno biti.

“Not work till you drop, but choose when you stop!”

**"I'm one-quarter Irish, Ted is bald, Ken has freckles,
Steve is left-handed, Ron has a moustache...
I'm proud of our diversity!"**

Šta sve (ne) možeš u Srbiji kad imaš HIV

Ljudi osuđuju, nekada rečima, nekada pogledom, neretko delima. Na jedan dan sam odlučila da se ne predstavljam kao novinar, već kao osoba obolela od virusa HIV i proverim s kakvom diskriminacijom se ti ljudi sreću u Srbiji pri obavljanju svakodnevnih potreba.

TEST – Da bih proverila kakva stigma u praksi okružuje ove osobe, pozvala sam kozmetičara, solarijum, zubara, studio za tetoviranje, a neki njihovi odgovori nakon moje rečenice „ja imam HIV“ veoma su me iznenadili.

“Koliko ja znam, to se ne prenosi pogledom”

Očekivala sam da me solarijumi odmah odbiju. Ali koji god salon da sam pozvala, odgovori su bili: „pa šta, kad da ti zakažem“, „ako imaš HIV, nisi šugava“, „koliko ja znam, to se ne prenosi pogledom“. Jedna je oklevala, rekla da mora da pita gazdaticu i onda sam u slušalici začula reč „može“.

Iznenadena i srećna, nastavila sam dalje. Druga stanica je bio jedan tatu studio koji je nakon moje rečenice „Imam HIV i htela bih da se tetoviram“, začuđeno zapitao „U čemu je problem?“.

- Mi tokom svakog tetoviranja nosimo sterilne rukavice, otvaramo nove igle, sterilne su nam prostorije, nosimo maske, nakon korišćenja sve to bacimo. Takva je procedura za svaku mušteriju, a ne samo za one koji imaju HIV. Što se nas tiče, nema nikakvih problem - kaže za „24 sata“

Foto: Proimedia.rs

▲ Naša novinarka se jedan dan predstavljala kao osoba sa HIV-om

tatu majstor A. K. iz jednog studija u samom centru grada.

Samo - doviđenja

Zasad mogu da idem u solarijum i da se tetoviram, što se ne može reći za kozmetički salon, gde mi je „zabranjeno“ da se depiliram, radim pedikir, manikir...

Bez ikakvog validnog objašnjenja kozmetičari nisu želeli da obave tretmane na meni. I pored mog pokušaja da im objasnim da se HIV ne prenosi onako kako oni misle, dodirom, osim rečenice „doviđenja“ i spuštanja slušalice, ništa novo.

Razočarana? Veoma. Ali sam pokušala na još nekoliko mesta. Nakon nekoliko poziva, napokon sam dobila ono što sam želela.

- Lično ne vidim zašto bi to bio problem mojim kolegama. Verovatno su neupućeni, što je tužno. Ovo je prvi

put da je neko pre samog tretmana rekao ovako nešto. Možda smo i radili sa osobama koje imaju HIV, a da nismo ni znali. Nego, da li i dalje želite da zakažete tretman kod nas? - objašnjava mi žena iz jednog mirijevskog kozmetičkog salona.

Tu smo da pomognemo

Ostalo mi je još da zakažem kod zubara i ginekologa. Šta ako mi oni kažu ne može?

- Hvala što ste to odmah rekli, mi smo tu da pomažemo ljudima kojima je pomoć potrebna. Zato ne vidim problem. Zašto vas ne bismo primili? Kad da vam zakažemo? - bili su odgovori jedne privatne klinike u Beogradu.

Iako se čini da svest o problemima osoba sa HIV-om i o prirodi njihove bolesti raste, nažalost, ni diskriminacija ni ova boljka nisu u potpunosti izlečeni.

N. Košak IIII

Tetovaže na radnom mestu nisu sporne ako ste direktor

Većina poslodavaca smatra da se kvalitet rada zaposlenih meri isključivo njihovim znanjem i odnosom prema radu, uz poštovanje elementarnog kodeksa ponašanja i oblačenja. Ipak, minimum pristojnog izgleda je relativna kategorija, u kojoj često nema mesta za ekstravagantnije detalje poput tetovaže, pirsinga ili dredova.

PRAVILA – Na razgovoru za posao u osiguravajućem društvu u kojem još radim objašnjeno mi je da ću morati da promenim stil oblačenja i uklonim sve pirsinge, a tetovaže prikrijem garderobom. Nakon što sam napredovala do mesta zamenika direktora na svom odeljenju, dozvoljeno mi je da na posao dolazim onako kako ja želim - priča za „24 sata“ ekonomista Sandra Durković.

U određenim slučajevima, izuzetne sposobnosti pojedinca mogu da učine sporednim sve njegove druge odlike, ali postoje poslovi za koje se smatra da nikako ne idu uz tetovažu.

- Nasuprot ličnom stavu ili dobroj volji nadređenih, stoji realnost u kojoj moraju da se uvažavaju odre-

Većina kompanija ne odobrava vidljive tetovaže i pirsinge

Foto D. Danilović

Diskriminacija zbog tetovaže zabranjena Ustavom

POVERENIK U Priručniku za borbu protiv diskriminacije na radu, koji je izdao Poverenik za zaštitu ravnopravnosti, piše da „nezapošljavanje osobe koja ima pirsinge na licu ili tetovaže, uz obrazloženje da se to neće dopasti klijentima s kojima treba da dolazi u kontakt, predstavlja diskriminaciju (po osnovu izgleda) koja je izričito zabranjena Ustavom Republike Srbije i mnogim drugim propisima, a diskriminisanoj osobi na raspolaganju stoji više pravnih sredstava za zaštitu od ovakvog narušavanja ličnih prava“.

dene norme. Prilikom zapošljavanja radnika na šalteru, osim njegovih kvalifikacija, moramo imati u vidu

i činjenicu svakodnevnog kontakta s velikim brojem klijenata - ističu u jednoj velikoj kompaniji u stranom

vlasništvu koja posluje u Srbiji.

Sličan stav zastupaju i u Zberbanci:

- Pravilnik kojim kompanije propisuju način oblačenja zaposlenih nalaže manje ili više formalan stil, u zavisnosti od potreba posla. Zbog profesionalnog odnosa prema klijentima, podržavamo i izgled zaposlenih koji je u skladu s tim - kaže Zorica Todorović iz Zberbanke.

Prema rečima zaposlenih privatne klinike gde možete ukloniti tetovažu, karijera je motiv gotovo polovine njihovih klijenata da otklone tatu. Naime, pored onih koji tetovaže uklanjaju želeći posao u školi, banci ili sudu, mnogi to čine jer im je zbog tetovaža onemogućeno zaposlenje u stranim kompanijama.

Međutim, dobra vest za one koji svoju individualnost iskazuju i svojim spoljašnjim izgledom jeste da pravila - nema.

- Smatram da je insistiranje na formi umesto suštini najveći problem u našem društvu. Kada sam postao direktor škole, imao sam dugi rep, a sada sam ćelav. Ne vidim zašto bi neko na mojoj poziciji morao da nosi kravatu i uvek sam imao više razumevanja za nekonvencionalnost - napominje direktor Osnovne škole „Vuk Karadžić“ Zlatko Grušanović.

J. Babić III

Pitanja?
Komentari?